

LEGENDA K OBRAZOVÉ ČÁSTI

- 1 Exprezident Edvard Beneš při odletu z Československa 22. října 1938. – Křen, Jan: *Do emigrace. Západní zahraniční odboj 1938–1939*. Praha (Naše vojsko) 1963. Obr. příl. za s. 572.
- 2 V + W po přeletu do Clevelandu (1940). – *Jan Werichtiletý*. [Uspoř. Josef Träger.] Praha (Orbis) 1965. Obr. příl. za s. 28, obr. č. 7.
- 3 Českoslovenští uprchlíci čekají před konzulátem ČSR v Krakově na udělení viz. – Čejka, Edvard: *Československý odboj na Západě (1939–1945)*. Praha (Mladá fronta) 1997. Obr. příloha za s. 304.
- 4 Exilový prezident Edvard Beneš před mikrofonem londýnské stanice BBC při pronášení svého poselství k národům ČSR o státním svátku 28. října 1943. – *Edvard Beneš. Rozpravy a úvahy věnované prezidentu Československé republiky dr. Edvardu Benešovi k jeho šedesátým narozeninám státníky a vědci anglo-amerického světa*. [Uspoř. Jan Opočenský.] Praha (Jos. R. Vilímk) 1947. S. 165.
- 5 Edvard Beneš s Hubertem Ripkou. – Křen, Jan: *V emigraci. Západní zahraniční odboj 1939–1940*. Praha (Naše vojsko) 1969. Obr. příl. za s. 592.
- 6 Vedoucí činitelé Komunistické strany Československa Anežka Hodinová-Spurná a Václav Nosek v britském exilu. – Křen, Jan: *V emigraci. Západní zahraniční odboj 1939–1940*. Praha (Naše vojsko) 1969. Obr. příl. za s. 592.
- 7 Ministr zahraničních věcí čs. exilové vlády Jan Masaryk. – Křen, Jan: *V emigraci. Západní zahraniční odboj 1939–1940*. Praha (Naše vojsko) 1969. Obr. příl. za s. 592.
- 8 Slavnostní schůze čs. PEN-klubu v budově Čs. institutu v roce 1941 (zleva Jan Masaryk, předseda anglického PEN-Clubu H. G. Wells, manželé Benešovi, František Langer). – Langer, František: *Byli a bylo*. Praha (Státní pedagogické nakladatelství) 1991. Obr. příl. za s. 312, obr. č. 41.
- 9 Redaktor a hlasatel rozhlasového vysílání Evropské sekce BBC pro Československo Josef Kodíček. – Pejskar, Jožka: *Poslední pocta. Památník za zemřelé československé exulanty v letech 1948–1984*. Sv. 2. Zürich (Konfrontace-Konfrontation AG/SA) 1985. S. 346.
- 10 Divadelní režisér a herec, redaktor a hlasatel BBC Ota Ornest v kresbě Antonína Pelce [výřez] (1947). – Valtrová Marie–Ornest, Ota: *Hraje váš tatínek ještě na housle?* Rozhovor Marie Valtrové s Otou Ornestem. Praha (Primus) 1993. S. 24.
- 11 Jiří Hronek, novinář, redaktor listu Čechoslovák a spoluvydavatel listu Nové Československo, rozhlasový komentátor a zástupce šéfa rozhlasového odboru čs. zahraniční vlády (1946). – Hronek, Jiří: *Když se hroutil svět. Český novinář v emigraci*. Část 1. Praha (Práce) 1946. Záložka.
- 12 Program k dvojjazyčnému provedení veselohry Jana Nepomuka Štěpánka *Čech a Němec* v Neues Deutsches Theater v Praze 12. prosince 1936 (na obrázku vlevo dole budoucí emigrant Walter Taub v roli Arona Bauchema). – Schneider, Hansjörg: *Exiltheater in der Tschechoslowakei, 1933–1938*. Berlin (Henschelverlag) 1979. Obr. příl. za s. 208.
- 13 Herečka Elsbeth Warnholtzová (Eliška Frejková), členka výboru Klubu českých a německých divadelních pracovníků – Der Klub der tschechischen und deutschen Bühnengehörigen. – Schneider, Hansjörg: *Exiltheater in der Tschechoslowakei, 1933–1938*. Berlin (Henschelverlag) 1979. Obr. příl. za s. 208.
- 14 Výjev z inscenace hry Bertolta Brechta *Die Gewehre der Frau Carrar* (Pušky paní Carrarové) uvedené v pražské Unitarii 21. května 1938 německými divadelníky z ČSR, naleznuvšími na podzim toho roku azyl ve Velké Británii. Na snímku v režijním nastudování Paula Lewitta Erich Freund jako Padre a Charlotte Kúterová jako Carrarová. – Schneider, Hansjörg: *Exiltheater in der Tschechoslowakei, 1933–1938*. Berlin (Henschelverlag) 1979. Obr. příl. za s. 208.
- 15 Programový leták ke kabaretní revui *Going, Going – Gong!* provedené v kabaretu 24 Schwarze Schafe (24 černých ovcí), který v Londýně v červenci 1939 založili uprchlíci německé národnosti podporovaní organizací Czechoslovak Refugee Trust Fund. – Hippen, Reinhard: *Satire gegen Hitler. Kabarett im Exil*. Zürich (pendo Verlag) 1986. S. 110.
- 16 Zpráva News Chronicle z 2. dubna 1940 o vystoupení Martina Millera v aprílovém zahraničním vysílání BBC pro Německo s parodií řeči Adolfa Hitlera. – *B.B.C.'s April Fool on Germans*, New Chronicle 2. 4. 1940.
- 17 Česko–němečtí herci Friedrich Richter jako Führer a Paul Demel jako Duce ve scéně *Des Kaisers neue Kleider (Císařovy nové šaty)* z kabaretní revue *Going, Going – Gong!* – Hippen, Reinhard: *Satire gegen Hitler. Kabarett im Exil*. Zürich (pendo-Verlag) 1986. S. 111.

- 18 Martin Miller jako Hitler ve scéně *Der Führer spricht (Vůdce mluví)* z revue *Blinklichter* provedené v divadélku Austrian Centre Das Laterndl, v němž působili četní uprchlíci z Československa (listopad 1939). – Appignanesi, Lisa: *Das Kabarett*. Stuttgart (Belsar Verlag) 1976. S. 164.
- 19 Část programového letáku k večerům uspořádaným organizací Karel Čapek Committee, English PEN-Club a Czechoslovak Cultural Centre v Londýně k počtě Karla Čapka v Rudolf Steiner Hall ve dnech 25.–28. února 1940. – Soukr. archiv Oty Ornesta, Praha.
- 20 Referát E. D. Hunta o koncertu *International Concert* uspořádaném v Sadler's Wells Theatre 19. února 1940, otištěný v cyklostylovaném časopise rakouských emigrantů. – Jugend Voran, Jg. 1, 1940, Nr. 2 (März 1940), S. [10]. Exempl. čsp. je dep. v Dokumentationsarchiv des österreichischen Widerstandes-Bibliothek, Wien, sign. 3000 b.
- 21 Leták k představení, které v září 1940 nastudovali exulanti internovaní v letech 1940–1941 v táboře Huyton u Liverpoolu: Kuba: *Septembertage*–Lion Feuchtwanger: *Böhmische Passion*. – Originální exemplář je uchov. v Dokumentationsarchiv des österreichischen Widerstandes, Wien, sign. 13051(A).
- 22 Záběr režijní rozpravy po generální zkoušce k inscenaci kabaretní revue *Unsterblicher Schwejk (Nesmrtelný Švejk)* uvedené v divadélku Laterndl v Londýně v květnu 1940 (stojící zleva Albert Fuchs, Martin Miller, Franz Hartl–Bönsch, sedící Rudolf Spitz). – *Österreicher im Exil. Grossbritannien 1938–1945. Eine Dokumentation*. [Hrsg.: Dokumentationsarchiv des österreichischen Widerstandes.] Wien (Österreichischer Bundesverlag) 1992. Obr. příl. za s. 652.
- 23 Martin Miller jako Schwejk–Švejk (vlevo) v inscenaci kabaretní revue *Unsterblicher Schwejk*. – Appignanesi, Lisa: *Das Kabarett*. Stuttgart (Belsar Verlag) 1976. S. 161.
- 24 Výjev z téže inscenace: lékařská vizita ve vojenské nemocnici c. k. armády (uprostřed Martin Miller v titulní roli). – Otto, Rainer–Rösler, Walter: *Kabarettgeschichte. Abriss des deutschsprachigen Kabarett*. Berlin (Henschelverlag) 1981. S. 161.
- 25 Titulní strana nezávislého týdeníku Čechoslovák ze 7. března 1941. – Čechoslovák, r. 3, 1941, č. 10 (7. 3. 1941), s. 1.
- 26 Titulní strana 2. čísla zvláštního anglického vydání listu Čechoslovák z roku 1941. – Čechoslovák, Spezial English Edition, Vol. 1941, No. 2, P. 1.
- 27 Kontrolní pracoviště Evropské sekce British Broadcasting Corporation, místo, odkud se vysílaly relace pro posluchače v bývalém Československu. – Čechoslovák, r. 5, 1943, č. 47 (19. 11. 1943), s. 4.
- 28 Sídlo čs. Národního výboru v Londýně v domě na Park Street, zničené německou bombou (1940). – Beneš, Edvard: *Paměti. Od Mnichova k nové válce a k novému vítězství*. Praha (Orbis) 1947. Obr. příl. za s. 272.
- 29 Dvoustrana náborového letáku Československého institutu (s reprodukcí fotografie zachycující hlavní vchod do ústavu). – Hronek, Jiří: *Od porážky k vítězství. Český novinář v emigraci*. 2. část. Praha (Vydavatelstvo Práce) 1947. Obr. příloha.
- 30 Leták informující o akcích pořádaných Austrian Centre v listopadu 1941 s údaji o pořadu věnovaném připomínce 28. října 1918. – Originální exemplář je dep. v Dokumentationsarchiv des österreichischen Widerstandes, Wien, sign. 3037(A).
- 31 Spisovatel František Langer, šéf zdravotnické služby čs. zahraniční armády (1941). – *Theater-Divadlo. Vzpomínky českých divadelníků na německou okupaci a druhou světovou válku*. [Uspoř. František Černý.] Praha (Orbis) 1965. Obr. příl. za s. 304, obr. č. 122 [výřez].
- 32 František Langer s dcerou Věrou ještě doma v Praze na jaře 1938. – Langer, František: *Byli a bylo*. Praha (Státní pedagogické nakladatelství) 1991. Obr. příl. za s. 312, obr. č. 37.
- 33 Básník Viktor Kripner, šéfredaktor revue Obzor, v portrétní kresbě Rudolfa Kundery (Paříž 1939). – Mucha, Jiří: *Podivné lásky*. Praha (Mladá fronta) 1988. Obr. příl. za s. 203.
- 34 Náčrt textu Jiřího Muchy k *Polní mši* Bohuslava Martinů s poznámkami skladatele (Paříž 1940). – Mucha, Jiří: *Podivné lásky*. Praha (Mladá fronta) 1988. S. 307.
- 35 Voják čs. zahraniční armády Jiří Mucha se svou ženou, skladatelkou Vítězslavou Kaprálovou, si prohlížejí své sňubní prstýnky (Paříž, duben 1940). – Mucha, Jiří: *Podivné lásky*. Praha (Mladá fronta) 1988. S. 120.
- 36 Později světově proslulý barytonista Otakar Kraus a anglický skladatel Benjamin Britten, vycházející hvězda světové hudby (Londýn, první polovina čtyřicátých let [?]). – Mucha, Jiří: *Podivné lásky*. Praha (Mladá fronta) 1988. Obr. příl. za s. 144.
- 37 Kapelník Vilém Tauský při korepetici ještě doma v brněnském divadle (1934). – *Zlatá kniha vydaná Družstvem českého Národního divadla v Brně v jubilejním roce 1934 na oslavu 50letého trvání stálého českého divadla v Brně ve vlastní budově na Veveří*. [Uspoř. neuveden.] Brno (České národní divadlo v Brně) 1934. S. 120.
- 38 Čs. vojáci z Francie v ulicích Liverpoolu po vylodění v tamním přístavu (červenec 1940). – Čejka, Eduard: *Čechoslovenský odboj na Západě (1939–1945)*. Praha (Mladá fronta) 1997. Obr. příl. za s. 304.

- 39 Hudební četa čs. pozemní jednotky ve Velké Británii koncertovala v srpnu 1941 na různých londýnských veřejných prostranstvích, a v tamních parcích, mj. na Trafalgar Square. – Českoslovák, r. 3, 1941, č. 32 (8. 8. 1941), s. 4.
- 40 Oslava 3. výročí založení 311. čs. letecké peruté na letišti v Beaulieu, kde se příslušníci peruté přeškolovali pro nasazení k boji s německými ponorkami (Beaulieu 1943). – Čejka, Eduard: *Československý odboj na Západě (1939–1945)*. Praha (Mladá fronta) 1997. Obr. příl. za s. 304.
- 41 Titulní list programového letáku ke *Concert by the Czechoslovak Army* uspořádanému v Královském dvorním divadle v Liverpoolu 25. srpna 1940. – Orig. exemplář. letáku uchov. v pozůstalosti poručíka Jiřího Osolobě, soukr. majetek Ivo Osolobě, Rfno.
- 42 Čs. letci, příslušníci britského královského letectva RAF bojující v „bitvě“ o Británii, při besedě s trochou hudby v přestávce mezi dvěma bojovými akcemi. – Českoslovák, r. 2, 1940, č. 51–52 (20. 12. 1940), s. 6.
- 43–45 Tři fotografické záběry hereckých postav z inscenace hry Františka Langra *Jízdní hlídka* čerpající tematicky z historie čs. legii, působících za první světové války v Rusku a provedené ochotníky z řad příslušníků 2. praporu 1. čs. samostatné brigády ve Velké Británii (Walton Hall 15. března 1941). – Českoslovák, r. 3, 1943, č. 14 (4. 4. 1941), s. 9.
- 46 Jiří Voskovec, Jan Werich a Jaroslav Ježek v divadelní šatně při jednom ze svých prvních vystoupení v USA. – *Jan Werich tiletý*. [Uspoř. Josef Tráger.] Praha (Orbis) 1965. Obr. příl. za s. 28, obr. č. 10.
- 47 Ježek na prázdninách Point Pleasant na pobřeží Atlantiku v Pennsylvanii (1939?, 1940?). – Holzknrecht, Václav: *Jaroslav Ježek a Osvobozené divadlo*. Praha (Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění) 1957. Obr. č. 36.
- 48 Čs. umělci a vědci pobývající v americkém exilu přispíjejí památce Jaroslava Ježka. Karikatura Antonína Pelce (New York 1942). – Obzor, r. 2, 1942, č. 6 (červenec–srpen 1942), s. II. obálky.
- 49 Výjev z inscenace hry Anny Marie Joklové *Sabotage (Sabotáž)* v provedení jednoho z londýnských souborů Mladého Československa (premiéra patrně v Institut Français 20. června 1942). – Mladé Československo, r. 3, 1942, č. 29/59 (21. 11. 1942), s. 2.
- 50 Výjev z inscenace hry Herberta Loma *Ruce k dílu* v provedení dalšího z londýnských souborů Mladého Československa (premiéra v Canterbury Hall 5. září 1942). – Mladé Československo, r. 3, 1942, č. 22/52 (3. 10. 1942), s. 4.
- 51 Satirický výstup *Hitler a jeho vůl* z mikulášské zábavy uspořádané vojáky 1. čs. motoroty „kdesi v Anglii“ pro místní anglické děti (prosinec 1943). – Českoslovák, r. 5, 1943, č. 52 (24. 12. 1943), s. 11.
- 52 Loutky vyrobené sochařem Václavem Podsednkem k dnes blíže již neidentifikovatelnému kabaretnímu skeči a karikující konkrétní osoby vojenského světa (1942?). – Reprodukce obrázku z časopisu *Voják a kultura*, r. 1, 1966, č. 7, s. 4 obálky.
- 53 Loutka „konferenciéra a komentátora“ Míčka–Flíčka, vystupující v kabaretních revuích Zdeňka Hapaly–Kopeckého, uváděných loutkovou scénou čs. zahraničních vojáků Bajka v Palestině v letech 1942–1943 (později, po přesunu ze Středního východu, i v Anglii). – Fotosnímek ze soukr. archivu Zdeňka Hapaly–Kopeckého (Český Těšín).
- 54 Obálka knižního vydání básně *The Murder of Lidice* od Edny St. Vincent Millayové (1943). – Hronek, Jiří: *Od porážky k vítězství. Český novinář v emigraci*. 2. část. Praha (Vydavatelstvo Práce) 1947. Obr. příloha.
- 55 Báseň Viktora Fischla reagující na násilnou smrt spisovatele Vladislava Vančury na popravišti, uveřejněná v revui *Obzor* v červnu 1942. – Fischl, Viktor: *In memoriam Vladislava Vančury*, *Obzor*, r. 2, 1942, č. 5 (květen–červen 1942), s. 1.
- 56 Publikum slavnostního večera uspořádaného v Čs. institutu v Londýně k počtě norského národního básníka Bjørnstjerne Bjørnsona 8. prosince 1941 (zleva doprava paní Hana Benešová, norský král Haakon VII., prezident ČSR Edvard Beneš). – Beneš, Edvard: *Paměti. Od Mnichova k nové válce a k novému vítězství*. Praha (Orbis) 1947. Obr. příl. za s. 416.
- 57 Hugo Haas, pobývající v exilu v Paříži a v New Yorku, v roli Doktora Galéna ve filmu *Bílá nemoc*, natočeného roku 1937 podle stejnojmenné hry Karla Čapka; film byl za války promítán v mnoha zemích světa. – Sochorovská, Valeria: *Hugo Haas*. Brno (Nakladatelství Blok) 1971. Obr. příl. za s. 102.
- 58 Záběr z filmu *Before the Raid*, který natočil český režisér Jiří Weiss podle scénáře anglického básníka Lauriho Leea, zpracovávajícího epizodu z boje norského lidu proti německé okupaci (1943). – Českoslovák, r. 5, 1943, č. 36 (3. 9. 1943), s. 7.
- 59 Výjev z filmu *Hangmen Also Die (I hatí umírají)*; film natočený podle scénáře Bertolta Brechta Fritzem Langem byl inspirován osudem českých Lidic (1943). – *Exil in den USA*. [Hrsg. Eike Middell.] Leipzig (Verlag Phillip Reclam jun.) 1983. Obr. č. 51.
- 60–61 Dva fotografické záběry výjevů z newyorské ochotnické inscenace Hoffmeisterovy hry *Lidice aneb Slepcova píšťalka* (na horním obrázku druhý zleva Jan Werich, na dolním obrázku první zleva Jiří

- Voskovec, který hru také režíroval). – Hoffmeister, Adolf: *Hry a protihry*. Praha (Orbis) 1963. Obr. za s. 288.
- 62 *Samson ve vězení*. Ilustrační kresba N. Egona k Brušákovu a Ledererovu-Klanovu českému překladu Miltonovy dramatické básně *Samson Agonistes*. – Obzor, r. 4, 1944, č. 2–3, s. 40.
- 63 Slovenský politik, redaktor a žurnalista Vladimír (Vlado) Clementis se svou manželkou, českou sopranistkou Lídou Clementisovou, roz. Pátkovou, byli kulturně činní v londýnském exilu v letech 1941–1945. – Fotosnímek z roku 1933, reprodukováný jako ilustrační doprovod článku Miroslava Šišky *Zmařený život Vladimíra Clementise*, Právo 21. 9. 2002, s. 13.
- 64 Pěvkyně Jarmila Novotná se rozhodujícím způsobem přičinila o nastudování *Prodané nevěsty* na scéně Metropolitaní opery v New Yorku (1940) v anglické jazykové verzi. – Wenig, Jan: „... zburcuje svědomí světa!“, *Válečné osudy Jarmily Novotné*, Svět práce 7. 3. 1946.
- 65 Saša Machov po svém příjezdu do Británie ze Středního východu jako voják (1943). – Valtrová Marie–Ornest, Ota: *Hraje váš tatínek ještě na housle?* Rozhovor Marie Valtrové s Otou Ornestem. Praha (Primus) 1993. S. 81.
- 66 Cedule Sadler's Wells Opera Company ohlašující provedení *Prodané nevěsty* s taneční a choreografickou účastí Saši Machova (Londýn 7. února 1944). – *Čtení o Národním divadle. Útržky dějin a osudů*. [Uspoř. Hana Konečná.] Praha (Odeon) 1983. S. 287.
- 67 Návrh kostýmů (Vašek, Mařenka a Principál) Reece Pembertonu k inscenaci *Prodané nevěsty* nastudované Sadler's Wells Opera Company v Londýně (prem. 10. listopadu 1943). – Divadelní zápisník, r. 3, 1948, č. 5–6 (září 1948), s. 257–258.
- 68 Peter Lotar a Maria Schellová, později slavná filmová hvězda, představitelka hlavní role v Lotarově hře *Wahrheit siegt!* (*Pravda vítězí!*), uvedené na scéně Švýcarského spolkového městského divadla v Bielu a Solothurnu (1945). – Divadlo, r. 32, 1946, č. 9 (30. 1. 1946), s. 171.
- 69 Tanečnice Pamela May, partnerka Saši Machova v sólistických výstupech inscenace *Prodané nevěsty* nastudované Sadler's Wells Opera Company (Londýn 1943) a v dalších inscenacích této proslulé scény z doby války. – Čechoslovák, r. 5, 1943, č. 45 (5. 11. 1943), s. 9.
- 70 Záznam odposlouchávací služby čs. zahraniční vlády v Londýně z 5. května 1945 s informacemi o vypuknutí povstání českého lidu v Praze. – Hronek, Jiří: *Od porážky k vítězství. Český novinář v emigraci*. Část 2. Praha (Práce) 1947. Obr. příl. za s. 128.